

ЩОДО ЗМІСТУ РОЗДІЛУ «ФАКТОРИ РИЗИКУ» В СТРУКТУРІ БІЗНЕС-ПЛАНУ ФУНКЦІОНУЮЧОГО ПІДПРИЄМСТВА

Н. М. ЧЕБОТАРЬОВА, канд. екон. наук, доцент

[lug. ukr_37@i. ua](mailto:luc. ukr_37@i. ua)

К. А. ЗАВАДСЬКА, магістрантка

*Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»*

37600, Україна, Полтавська обл.,

м. Миргород, вул. Старосвітська, 52/15

zava0129@gmail.com

Кожне підприємство у своїй діяльності постійно має прораховувати безліч нюансів. Аби бути готовими до різних ситуацій, економічних «поштовхів», внутрішніх та зовнішніх чинників. Для цього необхідно, перш за все, при започаткуванні своєї діяльності або через певні проміжки часу прораховувати та скласти бізнес-план. Він дасть змогу виявити можливості, загрози, ризики та визначити подальшу стратегію розвитку підприємства. Із цього переліку особливу увагу слід приділити факторам ризику, оскільки досягнення очікуваних економічних результатів часто пов'язане з певними ризиками, що можуть виникати через настання небажаних негативних змін. Задля більш детального розгляду цього питання, визначимося із поняттям «ризик». Так, у табл. 1 наведений перелік визначень поняття «ризик», наданий різними окремими вченими-економістами.

Таблиця 1

Визначення поняття «ризик»

Автор	Визначення	Ключові слова
Шумпетер Й.	це загроза того, що суб'єкт підприємницької діяльності понесе додаткові витрати в порівнянні з тими, що передбачалися проектом	загроза, додаткові витрати
Волков О. І.	це збитки, втрати, що виникають у процесі реалізації готової продукції, товарів і послуг, зроблених підприємствами	збитки, втрати, в процесі реалізації
Пікус Р. В.	небезпека зниження або втрати здатності економічного суб'єкта підтримувати досягнутий рівень доходу на вкладений капітал	небезпека, вкладений капітал, втрата здатності

Джерело: складено автором за [1, с. 345].

Проаналізувавши табл. 1, спробуємо самостійно надати визначення даному поняттю.

Отже, ризик - це потенційна загроза для діяльності підприємства, яка може виникнути через внутрішні або зовнішні чинники та призвести до додаткових витрат або змін у заздальгідь наміченому плані розвитку підприємства.

При написанні бізнес-плану, розділ «Фактори ризику» має вагоме значення, адже необхідно передбачати ймовірність виникнення небажаних ситуацій, щоб побудувати діяльність таким чином, аби зменшити ризик і пов'язані з ним втрати в майбутньому.

Окрім прорахунку усіх можливих загроз необхідно завжди виділяти певні кошти на той випадок, якщо підприємство все ж таки понесе непередбачуваних збитків через певні фактори ризику. А також в цьому розділі бізнес-плану слід надати рекомендації по запобіганню різних видів ризику.

У процесі складання та написання бізнес-плану можна виконувати різні рівні аналізу ризиків. У випадку з крупним проектом, слід ретельно прорахувати ризики, використовуючи для цього спеціальні складні математичні методи теорії вірогідності. А у випадку з відносно невеликим проектом, іноді можна провести просто аналіз ризику слідуючи експертним методам [2, с. 24].

Процес аналізу факторів ризику містить у собі два етапи, які доповнюють один одного: якісний і кількісний.

На етапі якісного аналізу визначаються чинники, причини та потенційні області загроз та їх види. Щодо причин ризику, то до них відносяться об'єктивні або суб'єктивні дії, які спричиняють за собою настання ймовірно ризикових подій. А чинники ризику означають певні причини, які збільшують імовірність та реальність настання ризикових подій.

На етапі кількісного аналізу слід оцінити ступінь як відносно окремих ризиків (фінансових, матеріальних, збутових тощо), так і проекту в цілому. Імовірність кожного типу ризиків та певні їх наслідки, викликані ними, різні, тому потрібно не забувати прораховувати, прогнозувати та унеможливити їх появу [3, с. 189].

Тож, можна зробити висновок, що у сучасних умовах будь-яка діяльність у сфері бізнесу пов'язана з ризиком. Наявність ризику можна пояснити тим, що всі суб'єкти господарювання здійснюють свою діяльність при повній або частковій невизначеності, що залежить від багатьох факторів. Тому розділ бізнес-плану «Фактори ризику» повинен дати відповідь хоча б на два питання: чи керівництво підприємства достатньо розуміє й прораховує всі ризики, та чи може воно розробити відповідний план дій за умов конфліктності, невизначеності, політичної та економічної нестабільності (навіть, воєнного стану), браку потрібної інформації тощо.

Список використаних джерел:

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. К.: Видавничий Центр «Академія», 2002. Т.3. 952 с.
2. Шапошнікова О.М., Шаповал В.А. Опорний конспект лекцій та методичні вказівки до самостійного опанування дисципліни «Бізнес-планування». Д.: НГУ, 2017. 46 с.
3. Гой І.В., Смелянська Т.П. Підприємництво: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 368 с.